

Pravljicarija pod Triglavom

KRISTINA MENIH

ilustracije

JERNEJ KOVAČ MYINT

**Pravljčarija
pod
Triglavom**

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-34

MENIH, Kristina

Pravljičarija pod Triglavom / Kristina Menih ;
ilustracije Jernej Kovač Myint. – Ljubljana :
Planinska zveza Slovenije, 2018

ISBN 978-961-6870-35-1

296926720

Pravljíčarija pod Triglavom

KRISTINA MENIH

ilustracije

JERNEJ KOVAČ MYINT

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE
ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

11

Zakaj v Kranju ni morja

21

Dixie v planinskem svetu

31

Ježek Plešek in ježka Nežika

43

Vlado in lisjak Lisko

53

Lein prvi vzpon na Triglav

65

**Januarske prigode svizca Zvisa
in njegove sestrične Mične**

77

Spomladanske težave medveda Dema

87

Vrtni palček in gozdni škrat

99

Zgodba o izgubljenem gumbu

111

Gorska vila in Krivopete

Kristina Menih
IZPOLNITEV OBLJUBE

Pravljčarija je čarna deželica v zadnji dolini pod Triglavom, v kateri prijateljujejo vile, škrti, Krivopete in gozdne živali. Z njimi se je nekaj časa družila mestna pitbulka, ki je tjakaj zahajala skoraj vsak konec tedna. Deželica se je začela oblikovati, kdo bi vedel kdaj, in zagotovo bo obstajala, vse dokler bo tako hotel gospod Čas ...

Sicer pa: gospodična se je z morja, kjer je živela med tednom, vsak prosti petek odpravila v svojo hišico pod Triglavom. Z avtom je spretno vijugala med ovinki in hitela planinskemu rajju naproti. Z njo se je polnih štirinajst let vozila tudi njena zvesta tovarišica, pitbulka Dixie.

Ko je psička zaradi starosti zapustila ta svet, je obupana gospodična dolgo žalovala za njo, sčasoma pa je ob ogledovanju fotografij in nizanju slikovitih spominov v gospodični dozorela ideja.

»Napisala bom knjigo zgodb o Dixie,« se je domislila in jih res začela ustvarjati. Nekaj teh je zdaj pred vami, drage bralke in bralci, in skupaj z gospodično upava, da vam bodo božale srce. Zapišem naj še, da si s temi pravljčnimi zgodbami iz planinskega sveta želim vsaj malce omiliti slab sloves psov pitbulov, o katerih se, pogosto zelo neupravičeno, širijo stigme o nevarni rasi, ki bi jo bilo treba kar črtati s seznama psov.

Na podlagi lastnih izkušenj vem, da pitbul ni prav nič bolj nevaren kot katera koli druga pasja vrsta, zelo nevarni pa lahko postanejo njegova nevzgojenost, ščuvanje k boju in slaba skrb zanj.

Želim si, da tudi s to knjigo, namenjeno otrokom in odraslim, pripomorem k pravičnejšemu odnosu do teh ponosnih in inteligentnih psov, znanih po svoji privrženosti gospodarju.

Anka Rudolf
PRAVLICARIJI NA POT

Kot boste mladi in malo manj mladi radovedni bralci spoznali, v zadnjo dolino pod Triglavom prihajamo ljudje le na obisk. Skozi številna podobna »vrata« na robu visokogorja vstopamo v divji svet. Tu življenje teče svojo pot, v največji meri ga oblikuje le narava s svojimi spodbudnimi, blagimi in malo manj blagimi vplivi. Ta divjina se nam je nekoč zdela zelo skrivnostna, prebivalce pod gorami je navdajala s strahom, predvsem pa s spoštovanjem. Verjeli so, da v visokih gorah domujejo bogovi, da se tam rojevajo vetrovi, bliski, gromi in da od tam prihajajo uničujoče nevihte.

9

Ravno tu, v zadnji dolini pod Triglavom, se končuje človeku poznano življenje in se začneja domišljjski svet sanj. Ne glede na število let ga zaznajo le otroške raziskovalne duše. Kot srečnežem, ki se jim v kresni noči nevede v žep nasuje praprotnega semena, se razkrivajo skrivnostne, pravljicne povezave, kjer je mogoče veliko več, kot je zmožno videti navadno obiskovalčevo oko.

In zakaj ne? Že res, da se z boljšim razumevanjem narave razblinja tudi strah in je nerazloženega in neznanega vedno manj, a pridiha skrivnostnosti ne more potlačiti še tako utemeljen znanstvenikov »hladni razum«. Legende se prenašajo iz roda v rod že tisočletja, duh gorskih bitij je prisoten vedno in povsod. Zakaj bi zatrli domišljijo in hrepenenja, ki nas

vznemirjajo in nam radostijo življenje? Zakaj ne bi verjeli, da se lahko »vkup vzamejo« tudi ti, ki so si drugače v laseh, le zato, ker nas o tem prepričujejo stereotipi? Nič ni nemogočega – pa skujmo nove! V svetu drugačnih zgodb se ne glede na razlike pletejo povezave poštenih duš, ki mislijo dobro. Kot boste spoznali, so prijateljstva med hišno ljubljenco Dixie, medvedom Demom, ježkom Pleškom, vilami, škrti in drugo visokogorsko in obmorsko družčino še kako mogoča, zanimiva in tudi poučna.

Spoznali boste, da v tem svetu niso vsi vrage hudobni in tudi ne vse vile dobre. Največjo moč pa imajo odgovornost, predanost in ljubezen! Z njimi se premagajo vse ovire, izpolnjujejo sanje in rišejo prave poti. Verjemite, veliko »polomij« bi se na svetu ne zgodilo, če bi bili vsi sprejeti, spoštovani in ljubljani. Svetal zgled je »strašna« pitbulka Dixie. Z do vrha in še čez napolnjenim košem ljubezni v srcu je lahko tam v zadnji dolini pod Triglavom do vrhov sejala le srečo in radost, katerih toplote so se našli vsi njeni prebivalci.

In ne skrbite, če se vam ob branju porodi vprašanje: Kaj pa če je vse res? Saj je!

Zakaj v. Kranju nimorja

Sredi nekega pasje vročega poletnega popoldneva, ko se nikomur ne ljubi iz prijetno hlajenega stanovanja na razbeljeno trato pred hišo, šestletni Tadej s svojim vprašanjem že stotič zavrti v mamico. Tadej skupaj s svojo mamico vse od rojstva živi v Kranju. Pozimi, spomladi in tudi jeseni mu je tamkaj čisto všeč, poleti pa ne. Tadej namreč obožuje morje. A kaj, ko njegova mamica kar naprej dela in ima tako zelo malo časa za morske dogodivščine ...

»Mami, zakaj v Kranju ni morja?«

»Zato, ker ga je že davno izpil velikan pod Triglavom,« mu še stoprvič dokaj potrpežljivo znova pojasni mama, zatopljena v delo na računalniku.

»Zakaj pa ga je izpil?« se Tadej ne pusti peljati žejnega čez vodo.

»Zato, ker je bil žejen.«

»Zakaj pa je bil žejen?« se ne da mali radovednež.

»Joj, Tadej, daj mi malo miru, no! Če boš priden in tiho kot mišek, da dokončam svoje delo, ti bom pred spanjem povedala pravljico o planinskem pramorju.«

Čeprav je Tadejeva mama punca, je vedno mož beseda, zato fantek komaj čaka noči, da se z mamico in njeno pravljico skupaj odpravijo njegovemu spanju naproti.

Tadej stopi v dnevno sobo, kjer v košari spi majhen mladič. Pravzaprav mladička – komaj poldrugi mesec stara pitbulka Dixie. Mamica jo je pred nekaj dnevi našla v košari pred vrati. Okoli vratu je imela zavezan rdeč trakec in na njem zapisano svoje ime. Ker domači muc ni prav

nič navdušen nad pasjo najdenko, mamica mrzlično išče psički novi dom.

Tadej končno leži v poletno ogreti postelji. Oči ima zaprte, da si bo laže predstavljal, kar mu bo pripovedovala mama. Mama namreč premore tako neznansko bujno domišljijo, da ji sin lahko sledi le zaprtih oči ...

... Na začetku vseh začetkov, ko v deželi pod Triglavom še ni bilo niti ljudi, niti živali, niti rastlin, so tam živeli velikani Megani, pripoveduje mama. Ti velikani so naseljevali zelo pust svet, kjer razen kamenja in puste ravnine ni bilo ničesar. Zato ni čudno, da so se velikani neznansko dolgočasili, saj niso imeli kaj početi. Živeli so iz dneva v dan in tarnali, kako prazno je njihovo življenje. Vse, kar so znali, je bilo buljenje v neskončno nebo, ki se je širilo nad njihovimi glavami. Nekega dne, ko so se po nebu podili puhasti beli oblaki, pa se je najbolj zdolgočasenemu Meganu utrnila briljantna zamisel. S svojima neznansko dolgima rokama je segel po prvem nabreklem oblaku, ki ga je zmogel doseči. Previdno ga je snel z neba in ga spustil predse. Najprej ga je kar nekaj časa samo ogledoval in se čudil, potem pa ga je, kar tako, za šalo, močno stisnil med dlanema. Neverjetno, ampak iz oblaka je velikan kot za šalo iztisnil za manjši bazen vode.

»Huuuu, glej, glej, to pa je nekaj novega! Kako tekoča in osvežujoča je ta reč,« je bil zadovoljen Megan, ki še nikoli ni videl in občutil vode. Brž je segel po še večjem oblaku in iz njega iztisnil za kar dva plavalna bazena vode.

Megan je z neba pobiral oblak za oblakom in jih ožemal kot limone ... To početje ga je končno prikrajšalo za

dolgčas in ker je dolgočasje nadomestilo kratkočasje, se orjak ni pritoževal. Nasprotno: z velikim zadovoljstvom je tako dolgo nabiral oblake po nebu in iz njih iztiskal vodo, da se je slednjič znašel do vratu v njej. Še sreča, da je ravno tedaj zmanjkalo oblakov, sicer bi velikan utegnil še utoniti! Ko je spoznal, kaj je storil, se je ustrašil in se začel cmeriti kot mila jera. Jokal je in jokal, njegove močno slane solze pa so tako izdatno zasolile vodo, v kateri je stal, da je iz nje nastalo Triglavsko pramorje ...

»Kam so se zaradi tistega širnega Triglavskega pramorja preselili velikan, nimam pojma, vem pa, kaj se je zgodilo s pramorjem,« zagnano nadaljuje mama. Tadej zaverovano miži v tišini, mama pa nadaljuje svojo izmišljijo.

Triglavsko pramorje je zaživelo čisto po svoje. Kolikor daleč je segalo oko velikanov, tako daleč in še in še naprej se je slana voda razprostirala v svoji neskončnosti. V njej so se prav zlagoma začeli pojavljati majceni rakci, polžki, alge in tudi kakšna ribica se je znašla med njimi. Življenje se je vse bolj bujno prebujalo in pramorje, polno živih bitij, je radostno valovilo sem in tja.

Nekega dne pa se je vse zasukalo v drugo smer. Po svetu je tistikrat lomastil nepridiprav, megavelikan Zlodej, hudobec, da malo takih, in vsaj trikrat večji od največjega velikana Megana. Kamor je stopila njegova orjaška noga, se je zemlja udrla vsaj sto metrov v globino, da je za seboj puščal strašansko globoke sledi. Zlodej je hodil in hodil. Ves dan je že koračil in prekoračil že vsaj pol Zemlje, zato ni čudno, da je zlagoma začutil utrujenost, za povrhu pa ga je začela pestiti še neznanska žeja. O, kako žejen je postal!

O, kako zelo si je želel popiti kaj osvežujočega in ravno prav slanega. Kajti Zlodej je bolj kot katerokoli pijačo na svetu oboževal slanico.

»Kako srečen bi bil, če bi našel kakšno kotanjo s slano vodo,« je brundal sam zase in upal, da jo najde.

Glej ga, zlomka! Zlodej se je v tistem hipu znašel na obali Triglavskega pramorja. Najprej se mu je obraz razpo-tegnil v velikanski nasmeh, potem pa je v vodo previdno namočil palec. Potegnil ga je ven in ga, čisto mokrega in slanega, obliznil s svojim velikanskim jezikom.

»Odlično slano je!« je navdušeno vzkliknil Zlodej in se spustil na vse štiri. Celo glavo je pomočil v slastno slani-co in začel pogoltno srkati. Pil je in pil, pil, pil, pil ...

18

Pramorje je tako dolgo vlekel vase, da ga je slednjič izpil. Namesto vode se je pred njim pokazalo kamnito dno. Iz njega so visoko pod nebo zlagoma začele poganjati kamnite gore. Druga za drugo so pred megavelikanom Zlodejem nastajali Triglav, Škrlatica, Mangart, Jalovec, Razor, Prisojnik, Kanin, Kanjavec, Skuta, Stenar, Ozebnik, Bovški Gamsovec in še vse polno drugih gora, ki namesto pramorja še danes krasijo tiste kraje. Zato tudi v Kranju nimamo niti pramorja niti morja, imamo pa vse polno jezerc, potokov in rek. Na pramorje nas spominjajo previsne pečine, v gorskih stenah pa se še vedno skrivajo okamnele lupine zavitih polžkov, amonitov. Megavelikan Zlodej je zapustil naše kraje in nihče ne ve, kam je odšel, je zaključila mama in utihnila, saj ji je zmanjkalo domišljije. Nič hudega, kajti Tadej je že zadremal. In prav je tako, saj ga jutri čaka nov dan.

Zatem mamica, ki vedno rada načrtuje vnaprej, pomisli, da bi se v soboto odpravili v osvežujočo dolino Vrat.

»Ampak moj sinek si vendar želi na morje in prav bi bilo, da mu izpolnim željo. Hkrati bi obiskala tisto gospodično, ki se je včerajanimala, da bi posvojila Dixie,« z odprtimi očmi sanjari mama, medtem ko Tadej že prav sladko spi in skoraj zagotovo sanja o Triglavskem pramorju.